

Tämä on rinnakkaistallenne.

Rinnakkaistallenteen sivuasettelut ja typografiset yksityiskohdat *saattavat poiketa* alkuperäisestä julkaisusta.

Julkaisun tekijä(t): Heiskanen, Marika & Rantala, Sanna

Julkaisun nimi: Kokonaisvaltaista kohtaamista fysioterapiaopinnoissa

Julkaisuvuosi: 2018

Versio: Julkaistu versio

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Heiskanen, M. & Rantala, S. (2018). Kokonaisvaltaista kohtaamista fysioterapiaopinnoissa. *Psyfy*, (3), 18 – 19.

Kokonaisvaltaista kohtaamista fysioterapiaopinnoissa

Oulun ammattikorkeakoulun (Oamk) Fysioterapian tutkinto-ohjelmassa opiskelijaa tuetaan lähestymään kuntoutujaa kokonaisvaltaisesti. Jo ensimmäisessä fysioterapiaosaamisen perusteisiin kuuluvassa opintokokonaisuudessa oppimistavoitteena on, että opiskelija osaa kuvata sosiaali- ja terveysalan järjestelmät, fysioterapian eettiset ohjeet ja fysioterapian keskeiset käsitteet. Lisäksi tavoitteena on, että opiskelija osaa kuvata ihmisen holistisesti biopsykososiaalisena kokonaisuutena ja tietää ihmisen toimintakykyä laaja-alaisesti luokittelevan ICF -mallin. Opintojen alusta lähtien painotetaan asiakas- ja voimavaralähtöisyyttä sekä fysioterapiaprosessiin olennaisena kuuluvan terapeuttisen vuorovaikutuksen merkitystä.

Jo ennen 2000-luvun vaihdetta alkanut kuntoutuksen paradigman muutos on lähtenyt kehittymään medikalistisesta ja vajavuuskeskeisestä ajattelutavasta kohti valtaistavaa ja ekologista kuntoutuksen käsitystä ja suuntaa, joka on vaikuttanut opetuksen toteuttamiseen sekä sisältöön. Valtaistavassa kuntoutuksen käsityksessä kuntoutujaa tuetaan oman tilanteensa ja toimintaympäristönsä tutkimisessa ja omien muutosmahdollisuuksiensa arvioimisessa. Nykykäsitys arvostaa ja tukee yksilön osallisuuden ja pystyvyyden tunteiden kokemista sekä autonomiaa ja sisäisen motivaation kasvua. Aikaisemman valinnaisuutensa sijaan kuntoutujan itse sanoittamaa tavoitteen asetelua tukevan GAS -menetelmän opinnot kuuluvat Oamk:n nykyisessä fysioterapian ope-

tussuunnitelmassa kiinteästi ammattiopintoihin.

Kuntoutuksen perusteiden opintojakso toteutuu ensimmäisenä lukuvuotena monialaisesti. Opintojaksolla opiskelijaa ohjataan toimimaan kuntoutujalähtöisesti kuntoutuksen suunnittelusta toteutukseen ja arviointiin saakka. Fysioterapiaopintojen loppuvaiheessa toteutuvassa kuntoutuksen monialaisessa opintokokonaisuudessa opiskelijat perehtyvät muun muassa kuntoutuksen laatuun

Kokonaisvaltainen kuntoutujan huomioiminen ja kohtaaminen ovat fysioterapian laatu-tekijöitä

ja vaikuttavuuteen. Kuntoutujan toimintakyvyn arviointia suunnitellaan laaja-alaisesti ja systemaattisesti työelämäkontekstissa. Kokonaisvaltainen kuntoutujan huomioiminen ja kohtaaminen ovat kuntoutuksen ja fysioterapian laatutekijöitä. Kuntoutuksen psykologian opintojaksolla oppimistavoitteena on, että opiskelija tunnistaa erilaisten elämäntilanteiden muutoksen merkityksen ihmisen hyvinvoinnille ja toimintakyvylle sekä tunnistaa psykososiaalisen tuen tarpeita.

Sen lisäksi, että nykyinen Oamk:n fysioterapian opetussuunnitelma korostaa kun-

toutujan asemaa aktiivisena toimijana, se myös ohjaa fysioterapeuttiopiskelijaa tarkastelemaan omaa ammatillista kasvuaan ja yksilöllistä kehittymistään. Sekä itsereflektio että ammattitoiminnan reflektio käynnistetään heti opintojen alussa ja kootaan yhteen opintojen loppuvaiheessa tuotettavassa ammatillisen kasvun ja kehityksen portfolioissa.

Opetussuunnitelmaa kehitetään edelleen aktiivisesti yhteistyössä sekä opiskelijoiden että työelämän osajien kanssa. Fysioterapeutin ydinosaamisen määrittely ohjaa osaltaan myös Oamk:n fysioterapian opetussuunnitelman kehittämistä. Aikaisempaan verraten Oamk:n nykyinen fysioterapian opetussuunnitelma sisältää esimerkiksi enemmän ohjaus- ja opetusosaamista. Opiskelija syventyy näissä opinnoissa muun muassa ohjaussuhteen luomiseen, minän terapeuttiseen käyttöön ja terapeuttiseen ryhmäprosessiin. Fysioterapian soveltavissa opinnoissa kuntoutujan kokonaisvaltainen kohtaaminen nousee esille asiakasryhmän erityispiirteiden ja tarpeiden kautta. Tästä esimerkkinä muun muassa ikääntyvien fysioterapian opetuksen sisällöistä ikääntyvän yksinäisyys ja kaatumisen pelko. Lasten fysioterapian osalta merkittäväksi nousee lapsen ja hänen perheen tukeminen. Tuki- ja liikuntaelämistön fysioterapian opintojen aikana otetaan aiempaa vahvemmin huomioon myös kuntoutujan pelot, huolet, odotukset ja aikaisemmat kokemukset.

Oamk:n Fysioterapian opetusuunnitelmassa kokonaisvaltainen ajattelu tulee ilmi kaikissa fysioterapiaprosessin vaiheissa. Toimintakyvyn arvioinnissa opiskelijat harjoittelevat ohjatusti asiakkaan kuulemista voimavaralähtöisesti esimerkiksi motivoivan haastattelun tekniikoita hyödyntäen. Sekä kirjallisessa että suullisessa raportoinnissa tulevaa asiantuntijaa ohjataan kuntoutujaa kunnioittavaan, voimavaraistavaan sekä selkeään ammatilliseen ilmaisuun.

Oamk:ssa fysioterapeuttiopiskelija voi kartuttaa kokonaisvaltaista ammatillista osaamistaan 12 op:n laajuisina vapaasti valittavina opintoina, joiden sisällöt voivat rakentua esimerkiksi mielenterveyttä tukevaan fysioterapiaan liittyvistä ja psykofyysisistä fysioterapiaa syventävistä sisällöistä tai projektimuotoisista

kehittämistehtävistä. Opiskelija voi myös halutessaan valita syventävän harjoittelunsa mielenterveyttä tukevassa fysioterapiassa. Syventävän harjoittelujakson laajuus on 9 op. Kiinnostuessaan opiskelija voi syventää kokonaisvaltaista näkemystään ja mielenterveyskuntoutukseen liittyvää osaamistaan myös 15 op:n laajuisella opinnäytetyöllään.

Vaikka kaikki fysioterapeutin toiminta voidaankin nähdä mielenterveyttä tukevana toimintana, on Oamk:ssa myös erillinen mielenterveyttä tukevan fysioterapian opintopakso. Kyseinen opintopakso sisältää keskeisiin psykiatriin sairauksiin ja niiden lääkehoitoon tutustumista. Opintopaksolla tarkastellaan muun muassa kehonkuvan kehittymistä, siinä tapahtuvia häiriöitä sekä niiden tutkimista. Opinnot sisältävät yksilön voimavarojen kartoitusta ja

tukemista erityisiä psykofyysisen fysioterapian menetelmiä soveltaen. Tavoitteena on myös harjaannuttaa opiskelijaa oman kehonsa tunnetilojen ja toimintojen analysoimisessa.

Oamk:n mielenterveyttä tukevan fysioterapian opintopaksion sisältämillä psykofyysisen fysioterapian harjoituksilla opiskelija saa omakohtaisia kokemuksia sekä työvälineitä fysioterapeuttina toimiseen eri-ikäisten kuntoutujien kokonaisvaltaisen kuntoutumisen tukemisessa. Opiskelijan omat kokemukset psykofyysisistä sisällöistä ja harjoitteista toimivat myöhemmän ammatti-toiminnan pohjana.

Kaikilla fysioterapian soveltamisaloilla pyritään asiakaslähtöisyyteen, yksilön toimintakyvyn rajoittumisen ehkäisemiseen sekä kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen. Mielenterveyttä tukevan fysioterapian opinnoissa kuntoutujan ajatusten, tunnekokemusten ja kehollisten reaktioiden monimuotoisen yhteisvaikutuksen huomioiminen korostuu.

Kokonaisvaltaisuudella on merkittävä rooli Oamk:n fysioterapiaopinnoissa. Opinnot tukevat opiskelijan kasvua vastuulliseksi kuntoutuksen ammattilaiseksi sekä terveyden edistäjäksi, joka ymmärtää kuntoutujan ja hänen ympäristönsä kietoutuvan toisiinsa erottamattomaksi kokonaisuudeksi.

**Marika Heiskanen ja
Sanna Rantala**